

Fakulta strojní VŠB-TUO

1

Kvalita a integrita obrábění

Integrita obrobeného povrchu a její charakteristické veličiny při třískovém řezání kovů a jejich slitin

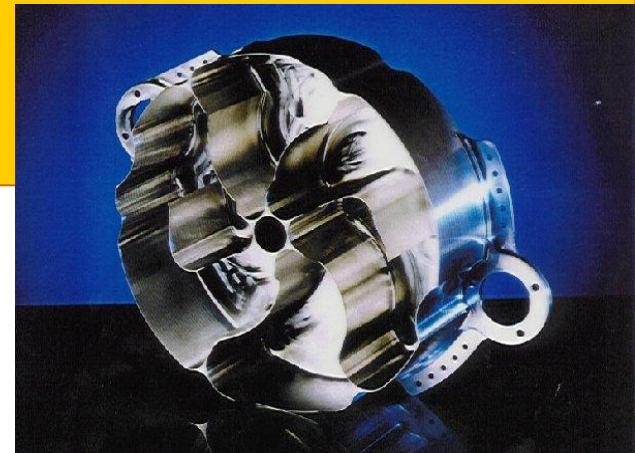
Prof. Dr. Ing. Josef BRYCHTA

Současné požadavky na funkční plochy obrobků

Design výrobků je charakterizován zejména prostorovými plochami nepravidelných tvarů, které se nejčastěji se vyskytují :

- u forem pro automobilový a průmysl
- lisovacích nástrojů pro letecký průmysl
- lopatek turbín
- kovacích zápustek

Základní požadavky na funkční plochy součástí

Základní požadavky na funkční plochy obrobků jsou:

- vysoká rozměrová a tvarová přesnost = jakost
- jakost + integrita obrobeného povrchu = kvalita

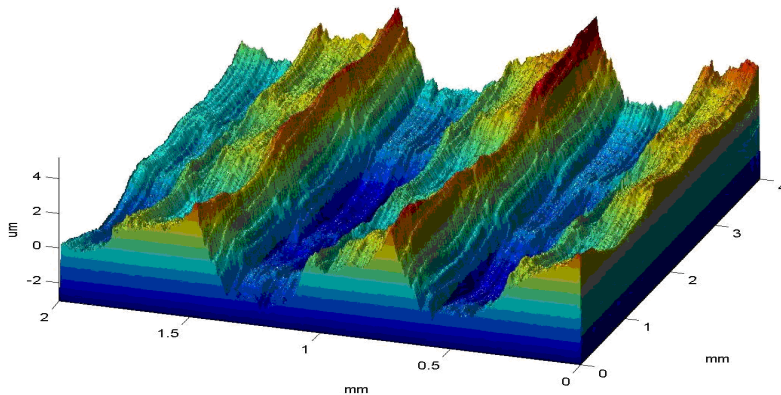
Výše uvedené technologicky náročné požadavky lze zajistit „HSM“ technologií

Integrita povrchu a charakteristické veličiny

Kvalita obrobených ploch především závisí na:

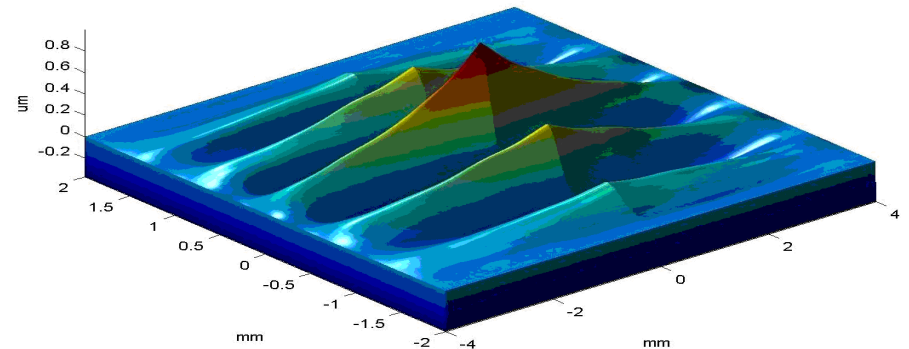
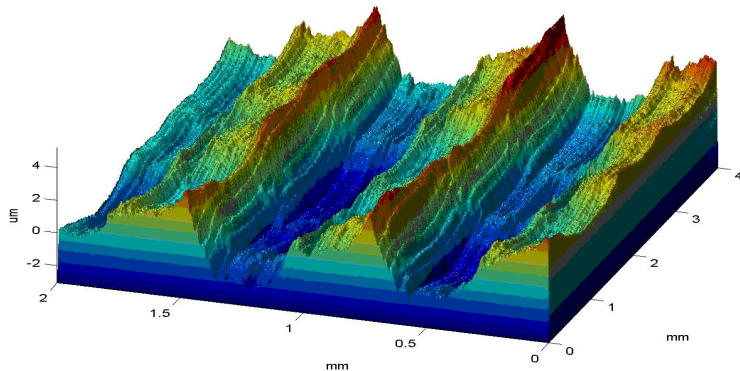
- tvarové a rozměrové přesnosti obrobku
- jeho interních vlastnostech
- metalurgickém zpracování materiálu
- způsobu obrobení jeho funkčních prvků

Integrita povrchu a charakteristické veličiny

INTEGRITU POVRCHU lze charakterizovat:

- topografií obrobeneého povrchu tzv. „3D drsností“
- strukturními změnami podpovrchových vrstev
- hloubkou a charakterem jejich zpevnění
- smyslem, velikostí, rozložením a průběhy pnutí

Topografie obrobeneého povrchu

Topografie obrobeneého povrchu je odbornou veřejností chápána jako „3D drsnost“

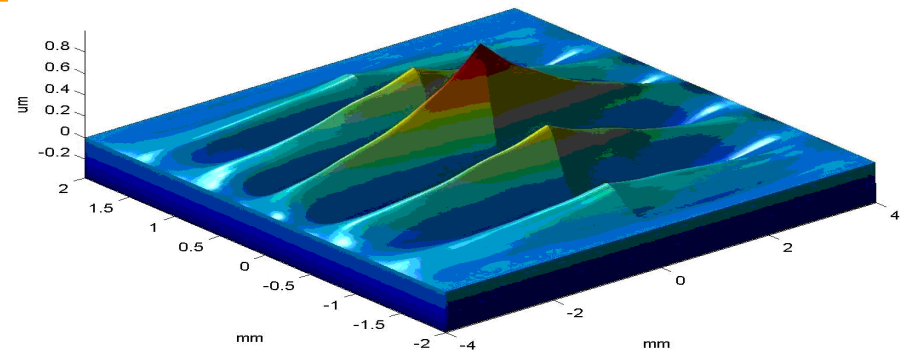
Rozumí se tím prostorová drsnost měřená v různých směrech dané orientace

Strukturní změny podpovrchových vrstev

K strukturním změnám by:

- nemělo vůbec dojít
- pokud ano, ať jsou co možná nejmenší

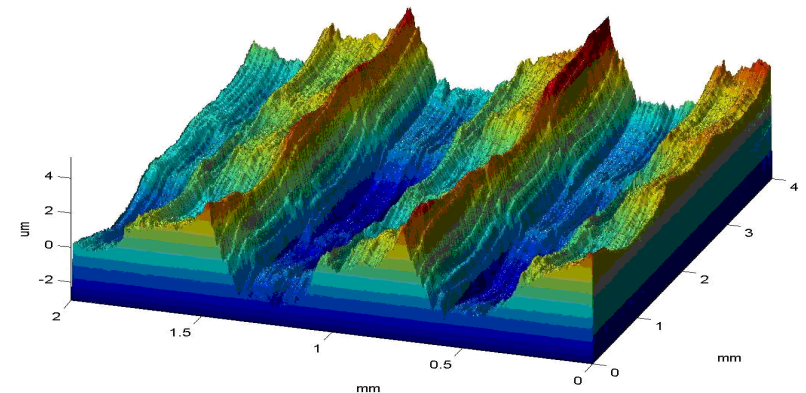

Hloubka a charakter jejich zpevnění

Jedná se o snahu:

- minimalizovat jejich velikost
- minimalizovat jejich hloubku
- usilovat o jejich postupné vymizení

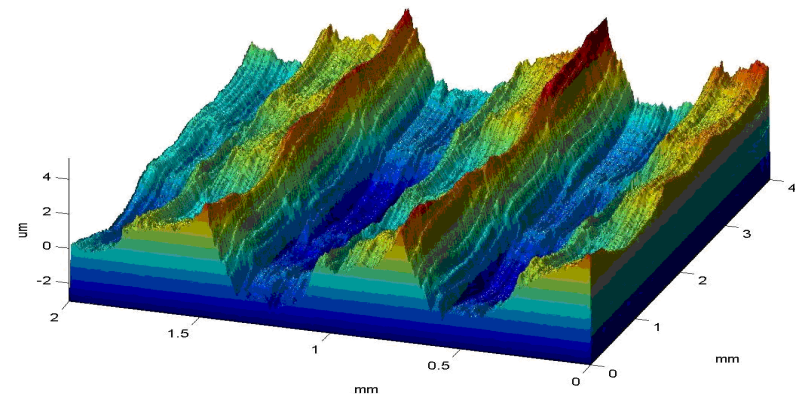

Smysl, velikost, rozložení a průběhy pnutí

Cílem je dosáhnout:

- aby byly raději tlakové nežli tahové
- rovnoměrně rozložené
- směrem do hloubky rovnoměrně zanikly

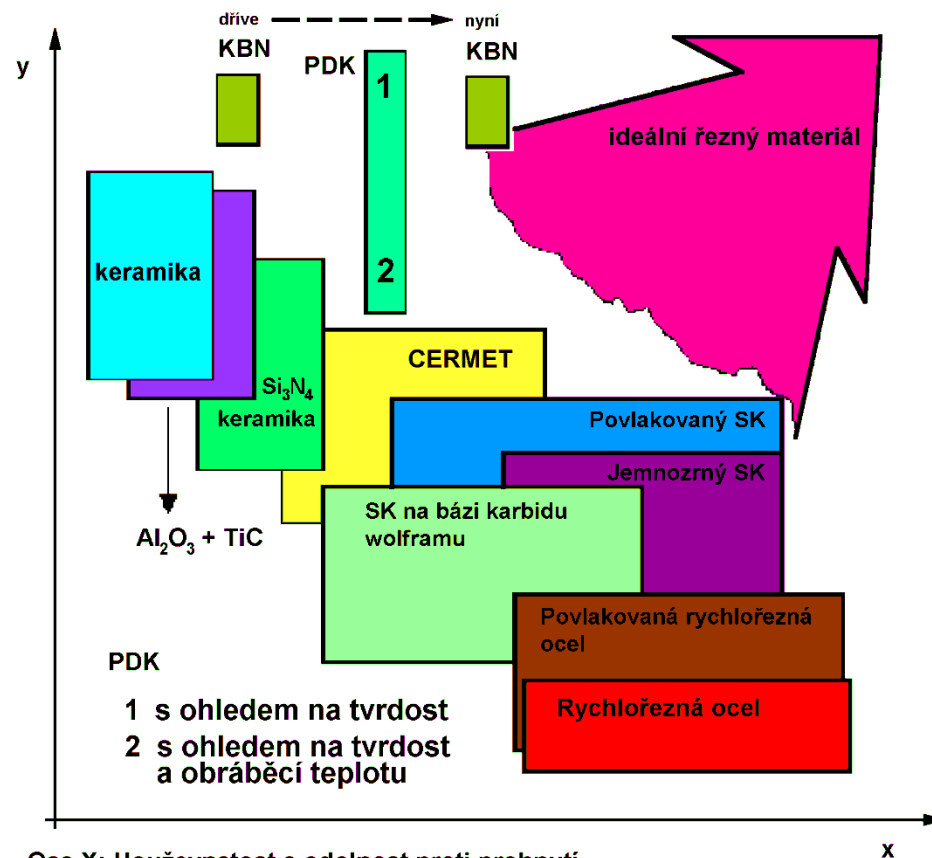
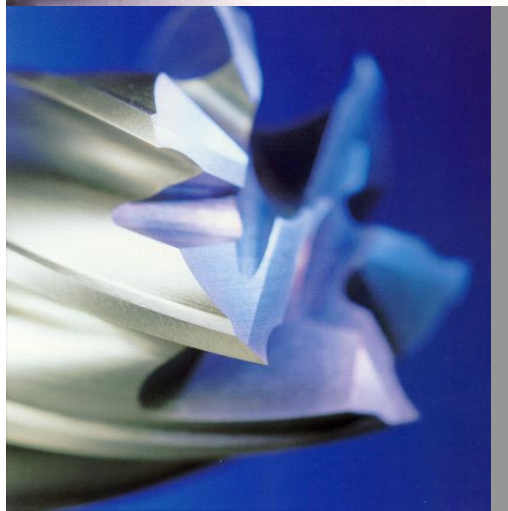
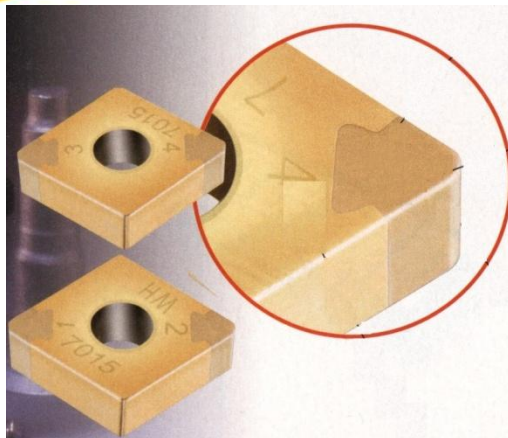
Současné řezné materiály

ŘEZNÝ MATERIÁL

- otěruvzdorný
- teplotně stabilní
- houževnatý
- vhodný povlak

- „super tvrdé“ řezné materiály na bázi PKD a KBN
- řezná keramika, cermety
- povlakované rychlořezné oceli
- houževnaté slinuté karbidy

Ideální řezný materiál

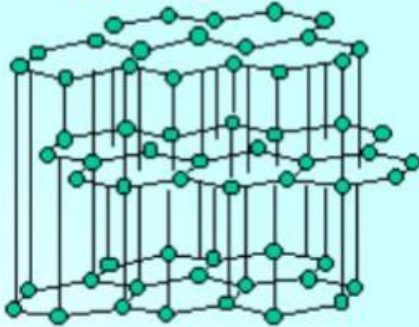

Osa X: Houževnatost a odolnost proti prohnutí

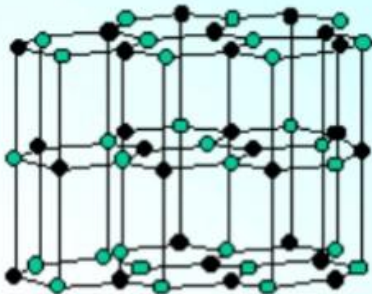
Osa Y: Řezná rychlost, otěrvzdornost a tepelná tvrdost

Modifikace diamantu a nitridu bóru

HEXAGONÁLNÍ

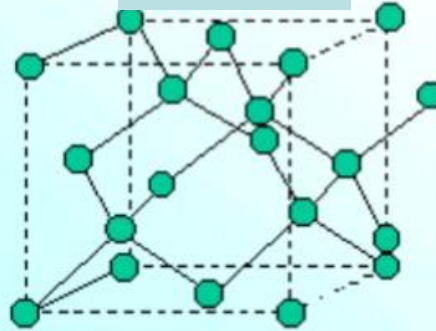

GRAFIT

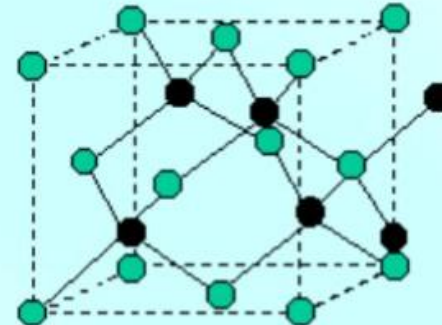

HEXAGONÁLNÍ - BN

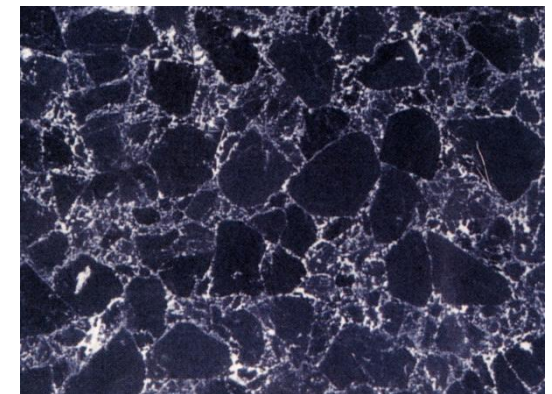
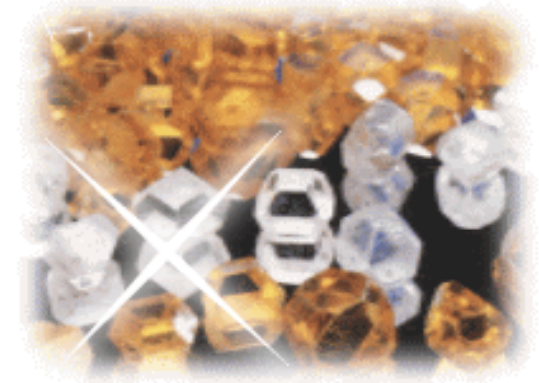
KUBICKÝ

DIAMANT

KUBICKÝ BN

Speciální požadavky na obrobek a nástroj

OBROBEK

- tuhé upnutí
- konstrukce přiměřená HSM
- výběr materiálu přiměřený HSM

NÁSTROJE

- vyváženost rotačních hmot
- optimalizovaná geometrie břitu
- dostatečná tuhost
- velké komory pro třísky
- překrytí břitů

Kroky směřující k optimalizaci

- **Volba metody třískového obrábění** - druh, velikost a technické parametry stroje
- **Znalost vlastností polotovaru** - obrobitelnost
- **Volba řezného materiálu** - jeho řezivost, tvar a rozměr

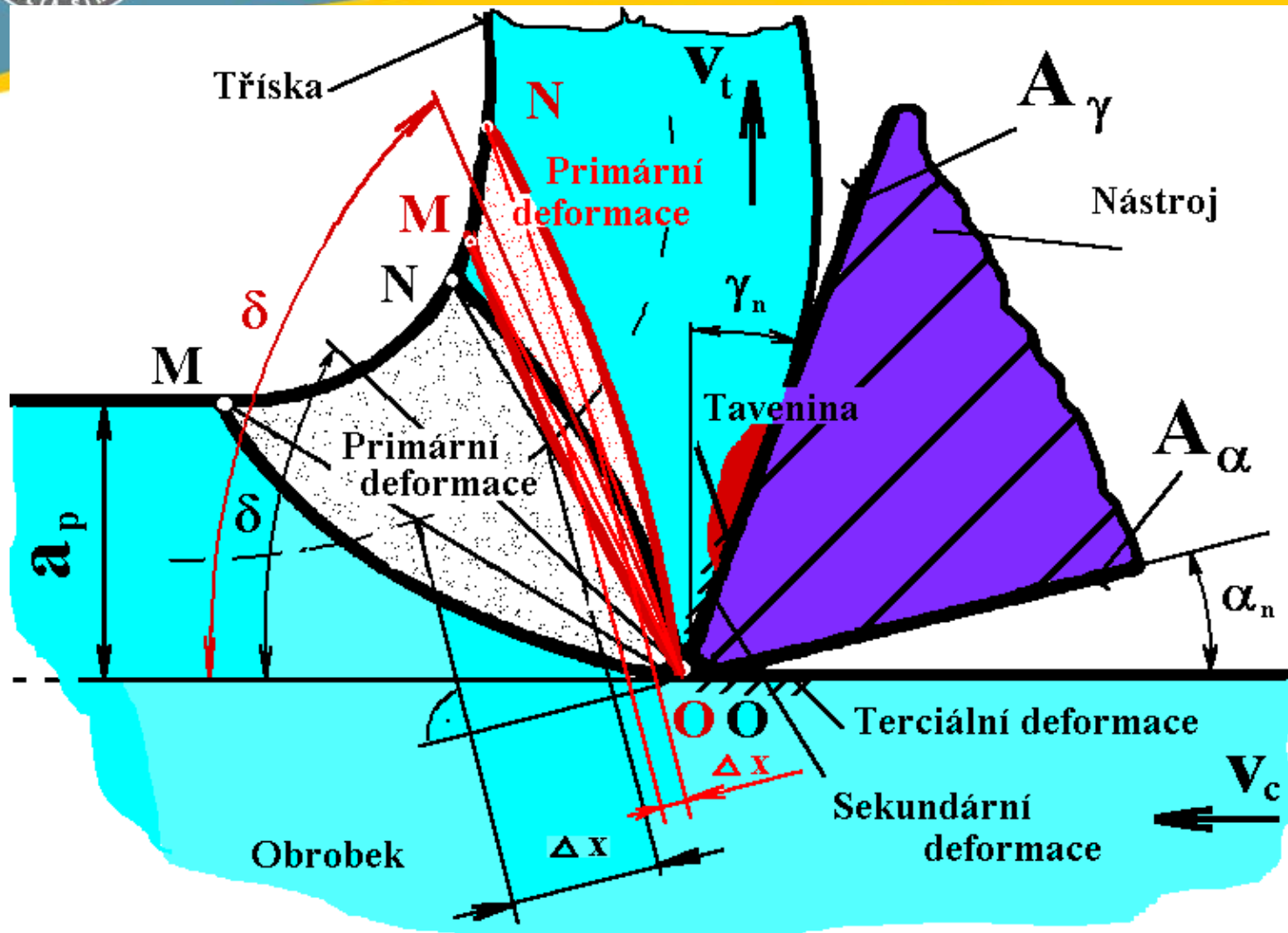
Řezné parametry, řezná geometrie a řezná kinematika

Kroky směřující k optimalizaci

- **Stanovení řezných parametrů** - V_c , V_f , posuvy, hloubka řezu
- **Řezná geometrie** - pracovní úhly nástroje
- **Řezná kinematika** - přidělení, resp. odebrání vzájemných pohybů obrobku a nástroje

Řezné parametry, řezná geometrie a řezná kinematika

**Děkuji Vám za
pozornost**

*Příspěvek vznikl za podpory projektu OP VK
reg. č. CZ.1.07/2.3.00/20.0037*